

De Tronk, IJburg 24 december 2008

Lezingen:

Jesaja 9, 1-6

Lucas 2, 1-10

Hebben we het vanavond over een OPEN DEUR als we het over kerst hebben? Toen ik voor het eerst het voorbeeld van de prachtige deuren flyer onder ogen kreeg viel mij op dat de deur die hier in de straat een tijdje dichtgespijkerd was er niet op voorkwam.

Was dat de open niet ingevulde ruimte?

Nicole onze onbetwist kundige fotografe en buurvrouw had er niet aan gedacht, zo zei ze mij maar zocht de grote verscheidenheid aan deuren op een van de andere eilanden.

Toch blijft het me boeien in hoeverre die niet ingevulde ruimte, misschien wel een dichtgespijkerde deur ons vanavond zou kunnen aanspreken, we maken allemaal wel 'gesloten deuren' in ons leven mee.

Lucas ziet in deze kerstnacht in retrospectief ook een dichtgespijkerde deur als hij het jonge echtpaar vergeefs de lokale B&B's ziet langsgaan.

Dichtgespijkerd is ook het hart van de Farao die meedogenloos zijn eigen waanzin weet te exploiteren, zo gaat het verhaal.

Een soort Mugabe in zijn tijd, helaas met hem geen verhaal maar harde werkelijkheid anno 2008, die het niet gaat om de mens, maar angst heeft zijn macht uit handen te moeten geven.

Dichtgespijkerd blijken ook de harten van ceo's van grote banken en bedrijven die hun inspanning graag beloond zien met dikke salarissen en evenzo vele bonussen, voorbijgaand aan het feit dat dit over de rugen van hun werknemers heen gaan.

Dat er uiteindelijk werkeloosheid mee in de hand wordt gewerkt blijkt hen matig te interesseren.

Net doen alsof we niet in een dichtgespijkerde samenleving leven zou mijn verhaal vanavond zonder werkelijkheidszin maken.

We kunnen er niet omheen die werkelijkheid van ons bestaan mee te betrekken bij het verhaal dat wij vanavond gelezen hebben. Bijbelse verhalen geven ons m.i. juist de realiteitszin, met de werkelijkheid van alledag van doen te hebben.

Als poëzie met stemmen en tegenstemmen, met auteurs en dichters die op elkaar doordenken.

Vanavond neemt de auteur Lucas ons weer bij de hand en gebruikt zijn achteruitkijkspiegel en schrijft het geboorteverhaal met de kennis van zijn tijd, poëtisch ingezet als bij het schijnsel van de Paarskaars.

Hèt feest bij uitstek met zijn oudste kerkelijke wortels. Bij Lucas vliegen de beelden in zijn hoofd voorbij, van een Jezus die vermoord werd, en in linnen werd gewikkeld, maar als voorbeeld en hoop de mens nabij is gebleven.

Zal hij er toen aan gedacht hebben dat kribbe en kruis uit hetzelfde hout zijn gesneden? Werd de gekruisigde heel Romeins aan het hout genageld, hij zag de baby neergelegd in een houten trog, de plek waar de dieren het voedsel vinden om te leven.

Lucas toont zich als een echte kunstenaar, die zijn verhaal als het ware in drie penne-streken neerzet en zijn refreinwoorden laat schallen: 'en het geschiedde....' (kai egeneto).

Is het 1^e verhaal gewijd aan de Romeinse keizer Augustus (de verhevene....), die zijn macht ziet uitgedrukt in cijfers.

Lucas de keizer zijn angst laat weerklinken de macht te verliezen. Menselijke onmacht tentoonstelt, afgezet tegen een kwetsbare onderdaan.

Zijn tweede impressie is romantischer van aard. Met Jezus' geboorte speelde zich op de velden iets geweldigs af. Niet hoog in aanzijnde herders op het veld schildert hij in de meest felle kleuren, verlicht door de engelen die hen het grote nieuws toezingen. Een groot gloria met Ere zij God, een Godsverschijning waarvoor een mens terugdeinst.

Maar angst is er niet bij. Zij luisterden aandachtig naar hun verhaal, die Davids telg, die redder van Israël is geboren.

Van heel diep komt Lucas droom naar boven. Hij kende de aloude geschriften. De droom, dat visioen van Jesaja: *het volk dat ronddwaalt in het donker, ziet een helder licht.....* Zo was het in barre tijden tegen mensen die voor gesloten deuren kwamen, hun uitzicht in ballingschap ontnomen was, hoop behoefden. Maar Verlossing *'van dat drukkende juk, die stang op de schouders, die stok van de drijver van stampende laarzen en met bloed doordrenkte mantels...was nabij!*

Met de derde schildering gebruikt Lucas de vele schakeringen van de aarde-kleuren, kleuren die verwijzen naar de werkelijkheid van alledag.

De voeten in het zand stonden. De onaanzienlijke herders nemen hun verantwoordelijkheid en gaan op zoek. Lucas wordt er warm van.

Hij ziet zijn profetie van Jesaja vervuld: er is hoop, er is toekomst. *Want een kind wordt ons geboren.... Een koning als uiteindelijk David, een man naar Gods hart die staat voor recht en gerechtigheid.*

Als door het dulle heen ziet hij Jezus als de Wonderbare raadsman, goddelijke held, de eeuwige vader, de vredevorst. Groot zal zijn heerschappij zijn, aan vrede komt geen einde.

Kunnen wij ook nog warm worden voor deze drieluik, deze drietrapsraket zoals Lucas ons dat voorschildert? Kunnen wij nog net zo warm worden van een verhaal uit de oudheid zoals Lucas Jesaja interpreteert?

Voor Lucas gingen deuren open die voor hem zo'n 80 jaar na dato als gesloten voorkwamen, een visioen van vrede in een maatschappij dat

werd overheerst door de Romeinen, die hun 'orde rust en regelmaat' met militaire overheersing handhaafden.

Lucas zal niet hebben bevroed dat de geschiedenis die tijd als de Pax Romana zou gaan bestempelen, de Romeinse vrede. Hoezo een droom van vrede?

Maar voor de joden zat Israël op slot, en verwachtten als altijd de Messias: het leven van Jezus kwam voor Lucas als een film voor de ogen.

Hij zag de mensen weer opveren, hij zag gesloten harten en deuren weer open gaan. Met zijn geboorteverhaal wilde hij allen toeroepen dat met het openen van deuren opnieuw begonnen kan worden, feest gevierd mag worden, de lichten mogen worden ontstoken.

Een nieuw begin een feit is.

Voor Lucas werd dat oude verhaal van Jesaja tot leven gebracht, de beschreven redding krijgt ineens een naam en een gezicht. Groot zal zijn heerschappij zijn en aan zijn vrede zal geen einde komen.

Zullen wij nu ons plezier laten ondersneeuwen door de realiteit van de afgelopen eeuwen en alledag te benoemen en proclameren dat vrede de aarde tot op heden ons nooit heeft bereikt? De kerk in zijn vele gedaanten ons tot op heden niet warm heeft kunnen laten lopen om daar woorden aan te geven?

Kerst anno 2008 geeft ons in ieder geval de power met Lucas' inzet mee te denken, mee te dromen dat de mogelijkheid van het openen van deuren een realiteit is van alle dag.

Die droom mag van ons mensen niet worden afgenomen. Die droom van vrede, dat ultieme 'ieder moment van je leven' mag ons ook vanavond weer die schwung geven 'zelf te beginnen' deuren te openen, je met hart en ziel in te zetten voor die maatschappij van vrede en gerechtigheid.

Een maatschappij die bij jou, bij mij... begint.

De gedachte alleen al is geboorte van een nieuw leven, dat waard is om er niet alleen over na te denken, maar vooral om in de praktijk te brengen.

Mogen we dat, onszelf niet alleen elkaar toewensen, maar vooral zo zijn.